

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny — hal.	EDVARD SÁNDORFI.	Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
Na pol roka --- 2 " — "	Majiteľ a vydavateľ :	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
Na štvrt' roka --- 1 " 20 "	JAN MOLNÁR.	ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Križácki rytieri.

Nás ľúbia z istých strán napomínať, aby sme vraj proti duchovným osobám nič zlého napísali. My by sme mohli na to jednoducho odvetiť zase, aby aj tí istí duchovní proti veci Kristovej, proti viere kresťanskej, proti pohybu kresťanov, proti výrokom biskupov a Ríma a zvlášť proti sv. križu nič nerobili.

Povieme úprimne, že do svojho vlastného hniezda špinil sa nám vždy ošklivilo. I preto my ani neboli by sme pretriasali pred verejnosťou nedôslednosti istých liberálnych pánov. Lež keď už o tej istej otázke aj druhe časopisy («Alkotmány», «Néppárt») pojednávaly a keď že je reč o všeobecne známych a verejných veciach, a keď že to aj záujem cirkve Kristovej príliš vyžaduje: nuž nech nám nik nezazlieva, že konečne i my ohlasujeme sa.

O tom je teda reč, že istí páni liberálni ablegáti kňazskí (Rosival, Komlóssy, Hock, Blaškovies, Berger) ani hubu neotvorili na sneme vtedy, keď naši ľudáci svetskí: Rakovszky a gr. Zichy utešenými, zápalistými rečami povstali na obranu sv. križa. Ba keď minister Wlašič rozhodne vyslovil sa, že nestrpí znak sv. križa v učebných sienách university, nuž títo križácki rytieri kňazskí sa ministromi ešte klobučkovali.

O tom je teda reč, že liberálna vláda docela určite zapiera všetek náter kresťanský zo svojich štátných škôl. Ani na universite, ani v óvodach, ani v žiadnych iných štátnych školách nedovolí vyvesiť svätý križ a nedovoľuje ani také učebné knihy, v ktorých by panovaly duch a mravonauka kresťanstva. Že sa liberálna vláda skutočne postavila proti nám všetkým kresťanom na pokyn židov,

o tom nás dostatočne môže poučiť tak spoločný list uhorských biskupov, napísaný proti liberálnemu manželstvu, jako aj sám sv. Otec objímavší a požehnavší vodcu strany protiliberálnej ľudovej i všetkých ľudákov, a konečne o tom poučuje nás najnovšie aj pastierský list biskupa jágerského, v ktorom rozhodne vyzýva všetkých veriacich svojich, aby sa postavili k obrane kresťanskej politiky.

Ale nás až tak mráz prechádza keď pomyslíme na to, že napriek zretedelnému učeniu cirkve Kristovej predsa nachodia sa kňazi (ačpráve málo) ktorí buď verejne bojujú s liberálmi proti sv. križu ako ablegáti, buď potajomne kortešujú pod menom «apponyista», «agrarista» alebo «pártonkivüli» za liberála. A robia to títo páni v dobe takej, keď za takéto «zásluhy vlastenecké» dávajú sa dobré fary, pásy červené a križiky zlaté na prsá, kým ľud za Krista a križ sv. jeho bojujúci omdlieva hladom. Teda k vôli križikom zlatým pomáhajú lámať a vyhadzovať sv. križ Krista Pána...

Lež hovorme o tejto smutnej veci chladnokrevne. Povedzme, že daktorý kňaz nechce byť ľudákom. Jemu snád nezodpovie programm ľudovej strany, snád sa mu nepáči osoba kandidáta, (snád ho závisť škrtí,) snád je zadlžený a nechce si rozhnevať židov, snád má rodinu, a k vôli tejto potrebné mu je priateľstvo liberálov; snád je starý, alebo bojazlivý, snád nepožíva u ľudu žiadnej dôvery. Nuž áno veru, sto a sto príčin môže mať jeden-druhý k tomu, aby nebol ľudákom. Nuž veď dobre teda — nebude ľudákom a koniec. Je bojazlivec a strachuje sa väčšmi toho šlachetného boja za pravdy Kristovej, ako ten jeho chudobný veriaci. Nuž takito duševní malomocní nepredzradzujú síce žiadnej hrdinskosti, ale aspoň sa môžu predsa ako-tak uspokojiť, že nerobia nič

zlého, aspoň že nerobia ani zle ani dobre. — Ale akokoľvek by aj vyhýbal daktorý kňaz tomu kresťanskému boju, predsa nemal by, nesmel by vstúpiť pod žiadnym falošným menom medzi liberálov; nemal by, nesmel by protivit sa zretedelnému učeniu cirkvi Kristovej; nemal by, nesmel by prenasledovať spolu s liberálmi svätý kríž Kristový! Nás ozaj hrôza prechádza, keď pomyslíme na to, že čo povedia tí veriaci, keď zbadajú, že pápež a biskupi hlásajú iné, a jednotliví kňazi robia predsa celkom naopak?

Príde Veľký Piatok. Všetci kňazi, teda aj tí liberálni budú sa klaňať Kristu na kríž pribitému. Kňazi zoblečú čierny ornát omšový a pojdu v bielej košele pusto pred sv. kríž na zem položený. a padajúc na kolená trikrát, konečne uponížia sa až na zem ku samému krížu i pobožkajú rany Spasiteľa, ktorý za nás hriešnych ľudí na kríži hroznou smrťou dokončil. I budú tí kňazi s úprimného srdca svojho odriekať s veľkým zármutkom: adoramus Te Christe! «klaniam sa Tebe o Kriste! a dobrorečíme Tebe, lebo si skrze kríž svoj svätý vykúpil svet.» Nevie, či by mohlo byť dojímavější chvíly, v ktorej dalo by sa hriešnemu človeku úprimnejšie pocítiť svoju hriešnosť, svoju povďačnosť oproti popravnému za nás Vykupiteľovi, nežli je chvíľa táto pokory. Snáď iné pobožnosti konáme dakedy aj so zvyku, snáď bez dostatočného citu pobožnosti: lež či aj vo Veľký Piatok sa len tak klaniam Kristu? Oj nie a nie! to už nemožno! A keby jaký hriešny bol človek, tu pred tým svätým krížom cíti, že mu prislúcha až po zem pokoriť sa, a pokoriť sa každý, bozkáva svojho usmrteného Vykupiteľa každý z celej duše zarmútenej svojej. No keby mi nedovolili hriešnemu ani toľko, abych sa za zázračnú lásku božiu aspoň touto poklonou odmeniť mohol, to by tuším vydobil si to právo, čo by hneď i život položil! A tak každý kresťan katolík cíti. Či nehovorim pravdu bratia? A jakože má sa ešte koríť tomu krížu kňaz? Kňaz, ktorý je apoštolom Pána, povereníkom Kristovho učenia, ktorý v znaku kríža krstí, spovedá, sobáša, požehnáva, pochováva; ktorý má i živnosť iba len zo svätého kríža! A to nielen živnosť duševnú, to jest tajné telo a krv Krista, lež aj každodenný chlebič svoj, svoje postavenie, svoju faru, kanoniu, svoj pás červený a iné odznaky: áno, všetko toto iba len skrze svätý kríž má!

Veru nám srdce krváca a zhrozíme sa nad tou strašnou novinou, že sú predsa kňazi, ktorí budú sa kolenáčky šmíkať pred znakom svätého kríža, a tí istí na sneme a pri voľbách robia so židmi a liberálmi, ktorí neprestávajú revať: «von s krížom! von s ním zo škôl, nepotrebujeme ho!» Teda ten Ježiš Kristus ani toľko si nezaslúžil, aby taký liberálny kňaz šiel na obranu sv. kríža!

Hroznú, hroznú!

Pre Boha vás prosíme milení Bratia a Sestry naše, nedajte sa vy týmito kňazmi pomylit. Vy nesmiete preto prísť do pukušenia, nesmiete posudzovať dľa jedného všetkých! To Boh nechce. Pomyslíte, že sme hriešní ľudia všetci, i modlite sa, zvlášť vo Veľký Piatok Bohu Kristu, aby nás posilniť ráčil a zachrániť od trestu hnevu božieho, ktorý nás pre neverných sluhov jeho zastihnuť môže.

Ajo tomto si ešte pohovoríme — zatiaľ modlite sa!

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

V minulom čísle podali sme správu o liberálnom pokarhaní pána ružomerského rýchtára skrze vyslanca-liberála Angyala udajne preto, že sa menovaný pán rýchtár súčastnil na pohrabe nebožtíka Majthényiho. — Pán rýchtár Soos nám ale odpísal, že z tej celej historie nebolo ničoho pravdivého.

Že máme už voľby pred dvermi, poznať i z toho, že sa stránky všade mocne organizujú na všetky strany. Už teraz možno súdiť, že pri budúcich voľbách nastanú všade tie najtuhšie boje. Voličia začínajú rozmýšľať a tuším sa to všetko stroji k smrteľnému zápasu. Ak to tak s tým ľudom zostane, nuž dožijeme sa toho, že voľby nebudú teraz predsa takými ľudskými jarmakmi. Daj Bože, aby ani neboly!

Naša ľudová strana sa nepriam hýbala doteraz. Ba ešte bolo počuť akési starostlivé hlasy, že ľud vraj ako ľud; ten je všade náš, lenže vodcov nemá súcich. No teraz sa už nik nemusí vystarávať. V posledný týždeň toľkých správ sme dostali a to zo všetkých strán, že sa nám o tom ani samým nesnívalo. Kňazi, úradníci, statkári a jednoduchí ľudia, všetko hlásilo sa ku nám, všetko samé zápalisté prihlasy nám posielali. — Ešte aj z takých okresov, na ktoré si ľudová strana nikdy nemyslela, idú

nám jedno za druhým také priateľské prihlasy a z tak vážnych miest, že skutočne nútno je rozmýšľať nad tým, zdá sa by strana i tam nemala postaviť si kandidáta.

Tento všeobecný, radostný ruch treba pripisovať z čiasky aj našej knižočke: «Ohlas k ľudu». Je pravda, že sa naši statní ľudáci až tak trhajú za spisom týmto. Žiadajú si ho na všetky strany toľko, že nebude nám ani možno tak chytró vyhovieť všetkým. A čo nás najväčšmi prekvapuje: aj úradné osoby rozdávať ho ľudu, ačpráve len pomlčky, lebo nedôverujú tomu, že by vláda skutočne popriala im toľko svobody občianskej, aby aj oni mohli s otvoreným čelom stať si do radov našich.

Blížšie správy máme nasledovné: Starí vyprobovaní liberálni ablegáti zriekajú sa kde-tu svojich okresov. Tak na pr. v Ružomberku Angyala nijako nevedia korteši nahovoriť aby vystúpil. Doteraz aspoň neosvedčil sa Angyal, že by vystúpil.

V seneckom okrese gr. Michal Eszterházy nevystúpi viacej, lež pôjde do galantského okresu, v ktorom si myslí skôr zviazať pomocou galantských boháčov-židov. V seneckom okrese sú totiž všetko sami ľudáci, ačkoľvek hovorí sa, že postrádajú oduševnených vodcov. Nuž ale v tomto seneckom okrese sú ľudia pokročili, nie sú chumaji ani strachoši a sú aj zámožní: nuž takíto ľudáci aj bez oduševnených vodcov vedeli sa už i v 96-tom zadržat' tak čestne, že každý len tak oči vyvaľoval. Zamýšľa tu vystúpiť Fr. Csizmazia profesor z Trnavy, katol. kňaz ale že nie s ľudovým programom. V 96-tom tiež bol vystúpil — trochu opozdile — ale vtedy bol ľudák. Nuž nevedno, kto obrátil kepienok: či ľud prestal byť ľudákom, či p. kandidát?

Vo vrbovskom okrese tiež nemá gurášu vystúpiť starí liberál. Nitrianski páni hľadajú medveďa, aby mohli ľud pobalamútiť. Chcejú katolíckeho kňaza za liberálneho kandidáta, a to že by mal byť vp. Jančo, farár myjavský. Ba keby ozaj len chcel vystúpiť! Csenkey, myjavský slúžny je síce veľiký tatár na tamojších evanjelikov, ale žeby vedel svojho miláčka Janču natisnúť myjavským a brezovským evanjelikom: to už len neveríme. Ale ani Vrbové, ani dolnie obce katolícke sa nebudú bláznit' za Jančom. Ktokoľvek by vystúpil proti Jančovi, musí zviazať.

Vo svätoondrejskom okrese ľudáci sa všade tak hrdinský držia, že liberálny ablegát Luppá rozmyslel sa a vystúpi síce, ale iba len pre česť. A keď len pre česť, nuž nebude blázoň rozhodit' medzi kortešov tých sto tisíciek. Liberálnym kortešom veľmi ovisly nose. Teraz vymýšľajú, akoby sa mohli vypomstít' na kňazoch.

Z hodnoverného prameňa dozvedáme sa, že Széll všetkým hornoviedeckým starým liberálnym ablegátom zamýšľa dať lauffpass a na miesto nich majú byť iní. Iba Valer Šmialovský má nádej na milosť. Teda za tých starých vláda ani kortešovať nebude, iba židia a úradníci budú probovať ovládať slabý ľud v záujme starých liberálov.

Naši vyslanci: Zmeskal, Kubina a najnovšie aj Juríš majú isté okresy. Zichy, Molnár, Rakovszky, Major

a Farkas tiež. V prievidszskom okrese slúžny Filberger prestáva mátožiť, iste mu nahnalo rozumu, že trnavského a fraštackého slúžného pre zbytočné silenie sa suspendovali i trestali.

V Trnave Emmer liberál má väčšinu pánov a všetkých židov na svojej stránke. V záujme jeho sišli sa títo a vyslovili mu dôveru. Jeho osobní priatelia a tí, ktorým dačo vykonal, budú divo kortešovať zaňho. No trnavské mešťanstvo a zvlášte okolie je ľudové. Týchto nebudú liberáli vstave prehlasovať.

V malosabinskom okrese istý Szinnyei, schudobnelý vraj zemský pán, ľúbil by si zaopatrit' dôchodky ablegátske, bo že by sa mu veľmi sišly. Ľudáci sa boja, že sa tento pán príliš bude dotierať, preto na všetky strany chystajú sa do boja za ľudového kandidáta. Szinnyei ešte že sám nevie, s akým programom vystúpiť. Ak mu ide len o dôchodky, nuž vystúpi s takým, ako čas bude ukazovať, t. j. ako by skorej môhol zviazať. Oklame sa, bo sabínski sú krutí ľudia, tých tak ľahko nedostaneš proti Kristu hlasovať.

Vo fraštackom okrese behajú židia ako pojašení za úradníkmi grófa Pálffyho, lež Pálffy ešte nekortešuje. Hovorí, že by to manželke jeho, nábožnej to katolíčke nebolo milé, keby p. gróf židom k vôli príliš vystavil sa za liberálov. Ale z Nitry upomínajú ho vraj na kostolanskú vicinálnu cestu, ktorú stolica len k vôli jeho nižňanskej mliekárni dala skrz obce chudobné spravíť. Ale ani gróf Pálffy nespraví nič proti ľudákovi, ak len nepodari sa mu na duchovenstvo vplývať, o čom však ani reči byť nemôže.

V Zlatých Moravcoch sa všetko hlási ku ľudovej strane. Ani nevieme, komu to máme pripisovať — bez pochyby velebnému duchovenstvu. Terajší liberál Ján Klobušický šiel ta na výzkumy, povolal rychtárov, notárov a iných — bolo paráde až na zbyť. Na výpomoc a k vôli väčšej paráde boli s ním aj liberáli ablegáti Ruffy, Chabada a Leidenfrost. Ale ľudia práve tejto parády sa báli a jako nám píšu, šli na tú parádu len preto, aby vraj boli svedkami, «či nebudú niečo cigániť».

Nuž tak hľa, chvála Bohu všade by bolo dobre s nami. Len pracujte Bratia a Sestry a modlite sa k Bohu, aby sme sa dožili lepších čias!

Mena vo fõišpánskom sbore.

Fõišpán hontianskej stolice Béla Horváth, jako «B. H.» sdeľuje, pojde za fõišpána do stolice ostrihomskej a na jeho miesto do Hontu vymenovaný bude Július List, kraj vyslanec vaálskeho okresu.

Inkompatibilita — voľby.

Ministerpredseda Széll bol sa vyslovil, že ešte pred voľbami musí sa riešiť otázka inkompatibility novým zákonom. Ponevác to teda Széll sľúbil, nuž chce to i zistiť dľa hesla svojho «zákon právo spraviedlivosť.» I vypracovali teda návrh zákona dľa zdania obstojný. Ale či bude z neho zákon, to je otázka. Széll si svoje heslo síkovno zabezpečil. Povedal že tento zákon nenie válečnou otázkou vlády, tojest, že vláde do toho nič, či sa prevedie onen zákon a či nie. Takto chce zostať Széll pekným na

všetky strany. My obávame sa, že tomu zákonu liberáli vykrútiť krky. Veď sa to ukáže.

Smiešne je, že všetky noviny vychvalujú zákononávrh tento. A veď je on s malou premenou ten samý ako bol prv. A keď nezachovali liberáli starý zákon, to isté môžu robiť aj s novým. A čo by ho hneď aj prísnejšie chceli vykladať, veď sú v ňom pre liberálov dobré dvierce, aby mohli pod pekným pláštom vyklznúť zpod moci toho zákona. Lebo zákon nový zabraňovať bude síce ablegátovi prijať masťný úrad, ale s tou predsa podmienkou, že po istú menšiu summu môžu byť ablegáti platenými direktormi v penazných a obchodných spoločnostiach. A keď raz toto sa im dovoli, veď oni najdu tomu spád. aby pod iným menom mohli si predsa podržať svoje masťné oročky. Všetkým aj Stefan Tisza vystatoval sa, že veru spávcovia «Adrie» mali len od 800 po 1200 zl. platu. Ale o tom nehovoril, že čo to aké výdavky boli u tej Adrie pod menom «všeobecne výdavky» ktoré tvorily ročite vyše 300 tisíc zl. — Nuž tak sa u nás pre boháčov zákony kujú.

Ako celkom istý chýr podávajú teraz už aj vládne noviny, že po vybavení tejto veci hneď rozpošlú snem a voľby budú vypísané na prvú polovicu júna. Teda keď svet sa porozchodí do sveta a roľníctvo bude mať najviac roboty so žatvou, vtedy spustia sa na vás roje kortešov. Takí sú vám liberáli. Raz v zime musejú byť voľby, aby ste mrzli a formanom aby kone ochorely, raz zase v lete, aby ste nemali kedy od súrných prác.

Vojna v južnej Afrike.

S bojišťa dochodiace zprávy natoľko si protimluvia, že ťažko riecť, ako vlastne stoja veci na bojišti. Čo sdelia zprávy jedného dňa, to zprávy druhého dňa podvrátia. Tak doletel telegram, že generál Botha dňa 28. febr. už kapituloval, ba aj hodina kapitulácie bola udaná a o pár hodín na to od transválskeho zástupníctva v Brüsseli došly telegrafické zvesti, že o kapitulácii Bothu nemôže byť ani reči, lebo Botha už dňami vopred preťal anglickú obruč. Podobné chýry dochodily aj o Dewetovi. Raz sa sdeľovalo, že Dewetove vojsko je rozprášené, raz že nie. Konečne teraz došla úradná zpráva, že Dewet je ešte vždy v Kapsku, so svojim vojskom prekročil ku De Aaru a zaujal mesto Richmond, tu sa hojne zaopatril ztravou a tu sa spojil s vojakmi Hertzoga a Branda, ktorí od severu prichodia ku nemu. Teda chýry o rozprášení Dewetovho vojska tiež nezodpovedaly pravde.

Na Marianský chrám Višňovský obetovali.

Zo Žiliny: Palovics Pál ku predošlým 2 kor. 7 korún; Veronika Gyungel 2 kor.; Károl Csicskényik 2 kor.

Z Visokej: rodina Františka Polánsky 10 korún.

Z Rakovej: Offera 6 korún.

Z Garam Kürtös: vdova Karolina Bielek 6 korún.

Z Túra: Cservicsek Béla 4 kor.

Zo Súlova: Štefania Čech 6 kor.

Z Drážďan, Sachsko: Sbiarka Jána Korbaš 10 marek, t. j. 11 kor. 75 hal., ku ktorej prispeli: Ján Korbaš 2 m., Pavel Korbaš 2 m., Pavel Korbaš ml. 2 m., Ján Vahančík 2 m., Ján Goliš 1 m., Anton Korbaš 1 marku; rodáci to zo Zákopčia.

Z Višňového: Imrich Dunoik 4 koruny.

Božské Srdce Ježiša, odplaf dobrodincom našim všetko to dobré, ktoré Ti oni obetovaním na ozdobenie kostola nášho ochotne preukázali. Požehnaj im za to časne i večne!
Alex Frátrik, farár višňovský.

Prosba a ponuknutie.

Z milodarov pána biskupa nitranského, inostranných dobrodincom a mojích chudobných farníkov chrám boží bytčický vyzdobený je spanilou maľbou veleb. p. fráttra *Konráda Švestky* z rádu sv. Františka; svätostánok je celý pozlátený; dva bočnie oltáre okrášľujú veľmi podarené z dreva rezané sochy najsv. Srdca Spasiteľovho a nepoškvrnenej počatej Bohorodičky; zbýva ešte ponapravenie rozrúchaného organu; no i tento priviesť do poriadku, je vrúcim želaním mojím. Ku cieľu tomuto sberať mi nutno opäť milodary.

Keď cestou týchto novín vyhľadávam laskavých darcov, a o napomoženie nábožného podujatia môjho ich prosím, činím to pod tou podmienkou, aby si oni vybrali na vzájom protidary, ktorými ja zas iné ciele napomáhať chcem.

Po mojom drahom bratovi *Gabrielovi* zostalo viac sto «Cvičebník mluvnice, pravopisu a slohu pre národné školy». Cena sošitu 24 hal. — Dôvtipne zostavený Cvičebník tento schválili odborní znalci.

Za doposlaných desať korún pošlem sto sošitov.

S veľkým prospechom upotrebiť sa môže Cvičebník tento jak v škole, tak v súkromnosti.

Za poslané štyri koruny pošlem dľa žiadosti darca buď

a) 1 kg. burgundického, 20 gr. kapustného semen.

a dávkou výtečného druhu jadier tekvično-pečiarkových;

b) buď 5 kg. vrecko najnovších, včasných, amerických zemiakov «The Bowee» s dávkou zrn vyše rečenných; buď

c) dve 5 kg. vrecká vyzkúsených, ranných zemiakov «Lechov» a dávkou tých zrn; buď

d) šesť dvojročných koreňov viničných z ranných rodzajov, ktoré o dva roky prinesú hrozno; s dávkou týchže zrn.

Milodary prosím poslať na moje meno a bydlisko.

Bytčica via Žilina. *Romuald Zaymus, farár.*

K nášmu obrazu.

Je tu znázornený prípad sv. Petra, ktorý vidiac Pána Ježiša po mori chodiť, na rozkaz jeho šiel tiež po mori za Ním. Lež nedôveroval v zázraku a začal pochybovať, či sa ozaj neponorí. A v tom okamihu začal skutočne hrúžiť sa do vody a veľkým strachom volal P. Ježiša o pomoc. Pán Ježiš mu pomohol ale i pokarhal: Malomyselný, prečo pochybuješ?

Je to pekný príklad na to, že ak mocná je pevná viera a ako utonie človek hlbšie a hlbšie, keď vieru tratí.

Prečo sú nám spolky potrebné?

(Dokončenie.)

Nie tak ako dnes, kupuješ najmenej z tretej ruky a napomáhaš druhých, tých tvojich nepriateľov, a nie my, ale tí majú ošoh, oni si kúria fajné cikáry, jedia pečienky, vyprážajú dejaké paškrtky a to všetko z našich groší, a ty nemáš ani do fajky doháňu a nemáš ani kapusty v sude a aj krumpľiky ti pochybia a horšie s tvojou čeliadkou žiješ, ako ten mizerný žobrák.

Keď kupuješ z tretej ruky, napomáhaš trochu; keď zo štvrtej, vtedy štyroch atď., lebo každý chce dáky ošoh mať, iba tebe nič neostane, ty sa narobiš, nadrhneš a darmo; a takto všetci robíme a nič nemáme. A keď budeme mať náš Centrálny Spolok, tento od toho kúpi, ktorý bude istú vec dorábať, nechže ten žije, čo robí a nechže má aj ošoh; ale takito lahtikári, ktorým sa robiť nechce a len z toho chcú žiť, čo druhí robia, tých nech čert vyberie! Prečo-že je najviac kupcov židov? Preto, že po ľahky žijú a nič nemusia robiť, lebo načo-že by robili, keď sa my dost' na nich narobíme? Oni len pri hotovej kope klasy sbierajú.

A keď ten ošoh, čo tým 3—4 lebo už kolkým dávame, nám vo vrecku ostane, dozaista si aj my budeme môcť dačo lepšieho do našich žalúdkov dopriať. Takto musíme rátať: groš ku grošu budú dva.

Úprimní drahí bratia remeselníci! len si dobre rozvážte tú dobrotu, ktorú by sme skrz takéto spolky mali, neni na vypovedania, o kolko menej starosti a o kolko percentov by sme sa lepšie mali, keby sme ozaj tak jeden druhému pomáhali a dovedna všetci držali; to by ozaj bola tá opravdivá požehnaná rodina v tých našich spolkoch.

Či ešte aj teraz poviete, načo sú nám spolky? Začo by si to nedal, keď by si sa nikomu nemusel prosiť za pár groší aby ti požičal a sa nemusel na dajaké veksele podpísať, ktoré už nie jedného na večitú zlobotu doniesly! Všetkému by si vyhol a bol by si neodvyslý od tých liberálov, ktorí ňa dnes vo vrecku nosia. Smele by si mohol tam hlasovať, kde by sa tebe páčilo. A to viem že by si s nami držal, s nami s tvojimi bratmi, ktorí ňa od ňazkého jarma osvobodili, a to sme my, my ľudáci, my, ktorí našu dobrú matku, našu «ľudovú stranu» vyvolíme, ktorá nám s takýmito horespomenutými dobrotami na pomoci bude. — Prosme so složenýma rukama našich vodcov ľudovej strany, aby nám pomohli tento náš plán aj previesť; poprosme ich, aby toto na všetky strany rozširovali a hlásali vo všakových rečiach, aby sa tá remeselnícka trieda od toho dávnejšieho spánku precítla a do práce s vysúkanými rukama bez oddychu chytla. Veď len každý za svoj ošoh, za svoje dobro bude pracovať.

Podobne treba aj našim roľníkom, našim sedliakom gazdovské spolky založiť, o ktorých za týmto tiež jeden plán prednesiem.

Veď už potom uvidíme, či naša ľudová strana nezvíťazí, keď sa my remeselníci a roľníctvo toho chytíme! Dozaista my budeme liberálnej strane pohraby robiť, ale

nie také, ako ona, že nás za živa pochovávajú, ale my ju ozajstnou mrtvolou zahrabeme, a veru do takeého hrobu, že sa nikdy viacej nevyhrabe!

Tu už teraz každý budete rozumieť, že prečo sú nám spolky potrebné a že na takýto spôsob ozaj všade budú hľadať čím najskorej si také založiť, kde ich niato a každý s radosťou sa dá za úda zapísať a bude riadne platiť. Ako by aj nie! Dozaista každý o skleničku menej denne vypije a do spolku to venuje, lebo len toto je jediná pomoc našiemu biednému terajšiemu životu a nášmu remeselníckemu stavu, ktorý liberál a szabad ipar na žobrotu doniesol. Toto sa bude volať «ľudová strana» a nie szabad ipar.

Lenže keď toto všetko prečítate, nekrivte tými vašimi hlavami, ako tí naši páni ablegáti na sneme prisviedčajúce že: áno, tak je, to je všetko pravda čo nám náš dobrý «Kreštan» dopisuje a na druhý deň zas len budete tí stari a budete ďalej psotu trieť. Ale sa chyťte aj do činenia, spojte sa dovedna a napomínajte jeden druhého do práce a nepopusťte, dokým si spolky nezariadíte, všetkou silou všetkou mocou treba robiť. Lebo sa nám volba blíží, aby ste si nemuseli na tých hnusných liberálov obzerať, čo nás o všetko doniesli, že ste im vo vrecku a musíte za nimi ísť do večitého pekla! Hľadte sa od nich osvobodiť, lebo by už raz čas bol takú sprostoť nestvárať, ako čo by sme blázni a ozajstní otroci boli, veď je dnes už XX-to stoločia a s ním zavítať musí aj duch svobody ľudu!

Tu ešte jednu dobrú vec máme a snáď ešte tú najlepšiu — a to by bola *penzia*.

Ažby skutočne tie naše spolky do života prišly, mohlo by sa v nich aj o peniaze dačo robiť; povedzme, že kto by len chcel, mohol by si aj na jeho staré dni dačo odkladať, lebo veru nevieme, čoho sa dožijeme! Aby teda aj oproti týmto smutným pádom človek bol zabezpečený, môžeme si aj to zariadiť. Jednu maličkosť v týždni alebo mesačne platiť 5—10—15 kr. lebo už ako by bolo. Z týchto peňazí by na starosť akú-takú penziu ňahal a čo len 10 kr. denne, aj to lepšie ako nič. Od toho by záviselo, kolko by kto chcel platiť, kým by vládal robiť, žeby sa nemusel na starosť po dejakých špatných a ňazkých šichtách trápiť, povedzme že v 60-tom roku u zdravých by sa začala penzia a pri druhých, kedy ako by bol potrebný skrz Božechráň dákeho nešťastia telesného. Slovom, to by sa všetko dalo vyrátať, našli by sa aj na to ľudia, ktorí by dobrý plán vyrobili, a ich jesto dosť hotových ale nie pre nás súciach.

Toto by tiež nie pre jedného blahoslavenstvo bolo, takto si musíme všeliako pomáhať, lebo ktože sa o nás postará, keď sami nie?

Prv nežli by zatvoril moje riadky, si držím za najväčšiu povinnosť v mene všetkých remeselníkov, najvrelšie vďaky nášmu horlivému dobrému «Kreštanu» vzdať za jeho dobrodenia, za jeho veľkú prácu ktorú pre nás robí s takýmito dobrými a poučnými dopisy. Sľubujeme si ho na všetky strany rozširovať a do našich spolkov za patróna zvoliť, lebo len on chudák naše biedy uverí a každé-

mu pravdu povie. Rozširujme ho, nech v ziadnom dome toto domáce požehnanie nechýbi, aby každý videl, že ešte jedna jediná pomoc pre nás jesto, za ktorú náš úprimný «Kreštan» najviac pracuje.

S Bohom bratia moji! *Jozef Gembičský,*

predseda jedného remeselnického spolku v Kokove (Gemery).

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly. Bez akéhokoľvek pozdviženia predplatnej ceny pridali sme akožto mimoriadnú prílohu úplne zdarma všetkým novým predplatiteľom našim:

Ohlas k Pudu!

Prečítajte si dobre každý riadok knižky tejto a rozširujte tým horlivejšie «Kreštan».

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	---	---	---	4 koruny
na pol roka	---	---	---	2 koruny
na štvrt' roka	---	---	---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovo v Stankovanoch.

Číslo 8—9.

P. veľk. prepoš Anton Kurimszky obetoval 20 korun (II.); Alojs Králik 10 k.; Jozef Verber 10 k.; N. N. 7 k. 4 h.; Ján Zsilla 6 k.; Štefan Horváth 4 k.; po 2 koruny dali: Jozef Medveczky, František Sticker, K. Astalovsky, Jozef Odskoč, Ján Hlebik, Michal Koma, Juraj Škoda; po 1 korune: Robert Freyer, Michal Ratkoš, Martin Uzsik, L. A. K., J. Makoviczky, Ján Czapko; Ján Jančo; po 50 hal.: J. P. Maluzina, N. N. Maluzina; po 60 hal.: Ondrej Neupauer, Michal Ratkiš; po 40 hal.: Tomáš Dudáš, Láncoz, Lajoš Črepovsky, Ján Göldrich, Karol Milan, Alexander Haverla; po 20 hal.: Štefan Erhardt, Ján Suronček, Ján Erhardt, Jozef Kiszely, Kohút star., Michal Krajčí Miko, Michal Majerčík, Ján Miláček, Ján Farisky, Martin Greš, Ondrej Tenujak, Jozef Lieskov, Zuzanna Volik, Katarina Neupauer, Jendrihovský, Michal Kubina, N. N., Krbatya; po 10 hal.: Šetak, vdova Evičiak, Ján Krhút, Martin Madáč, Jozef Žiak, Martin Budínsky, Terezia Lipták, Zuzanna Gulaša; 18 hal. Juro Povázan; 6 hal. Pavel Pipa; 8 hal. Pavel Smida; 6 hal. Ján Stano; 4 hal. Ján Mnich; 18 hal. Ján Pilát; 28 hal. Anna Lipták; 6 hal. Katarina Volik; 30 hal. Štefan Neupauer a Ján Medrly; Juro Povázan 60 hal.; Juro Ondrik rychtár 3 koruny. Summa číslo 1—9. **509 korun 52 halierov.**

Všetkým šlachetným dobrodincom srdečné: «Pán Boh zaplať a vynahraď!»

Ancikrist.

Koniec Ancikrista.

Na mnohých miestach tak starého, jako i nového zákona je opísaný veľmi smutný koniec Ancikrista. Ešte nikdy, odkedy len svet stojí, nebolo v ňom takého ohavníka, ktorý by toľko podlých kúskov bol postváral a ľudí v tak hroznej miere pobúrnil proti Bohu, jako to Ancikrist bude činiť. A preto i Hospodin ešte nikdy ani na tom najväčšom nepriateľovi svojom tak hrozne nevypomstil sa, jako to učiní s Ancikristom. Peklo a jeho verní služobníci, freimaureri všemožné vyvedú, všetkú lstivosť použijú, aby Ancikrista v tej väčšej možnej miere povýšili. Lenže dostačí jedon dych Hospodina, aby rozdrúzgal nepriateľa. Už prorok a kráľ Dávid bol napísal, že Boh s dychom svojich úst zabije svojho nepriateľa. Svätý Ján evanjelist ale v knihe zjavení píše o konci Ancikrista, že síde sa súd, aby mu odňal vládu, a ho celkom rozdrúzgal a zničil.

Prorok Ezechiel ukrutné zemetrasenie spomína, ktoré zatrasie celú zem; vtedy pohnú sa všetky vrchy, múry sa porúčajú. Okrem toho ešte aj iné pokuty budú sa valiť: mor, prelievanie krve, víchor, hrozný ľadovec, oheň sikrový dážď, atď. budú prenasledovať Ancikrista a na jeho zástup a na tie mnohé národy, ktoré s ním budú držať, budú sa valiť.

Svätý Ján v knihe zjavení vraví, že Ancikrist obkľúči zástup spravodlivých (cirkev) a milé mesto. Lenže Boh oheň pošle na nich, ktorý zničí ich. Svätý Pavel apoštol ale píše, že Pán Ježiš Kristus ho zabije dychom svojich úst, bleskom svojho príchodu.

Svätá Hildegarda, tá veľiká predpovedateľkyňa toto hovorí: Keď syn zkázy svoje plány previedol, shromáždí tých, ktorí sa mu klaňajú, a bude im hovoriť, že on do neba chce ísť, lenže v tomže okamžiku, keď vstúpi, zrazi ho jeden hrom. Ten vrch, s ktorého bude chceť Ancikrist do neba vstúpiť, taký oblak obkľúči, ktorý hrozný zápach bude rozširovať. Tento privedie veľa ľudí k uznaniu toho, že poblúdili.

Vtedy cirkev v neprirodzenej utešenej skvelosti bude sa nachádzať, a všetci navrátia sa do nej.

Svätá prorokyňa ku koncu napomína, aby sa ľudia chystali k tomu veľikému súdu. Nikto nevie deň tohoto súdu určiť. Otiec nebeský sebe podržal toto tajemstvo.

Mnohí veria to predpovedanie čitateľov Lucifera, že panovanie Ancikrista započne sa v roku 1962., a chytro vezme koniec.

Svätý Michal archanjel a Ancikrist.

Už sme boli spomenuli, že Ancikrist veľkou hanbou bude ztížený, keď Henoch a Eliaš vzkriesení budú, a do neba pojdu.

Keď Ancikrist za túto hanbu bude sa chceť vypomstiť a do neba ísť, aby stiahol ztadiaľ tých dvoch prorokov, to nebude môcť zo svojej sily učiniť, lež Lucifera bude o pomoc volať, ktorému dovolí Boh, aby sa teraz oslobodil svojich pút a z pekla von na zem dostal. Lucifer vtedy opustí peklo a Ancikrista do povetria zdvihne. Vtedy

zjaví sa sv. Michal archanjel a na jeden úder hromu zrazí oboch a razom ich do pekla uvrhne.

V zjaveniach svätého Jána evanjelistu Ancikrist nazýva sa aj falošným prorokom, zas Gogom a Magogom menuje sa Ancikrist a Lucifer, ktorí do pekla budú uvrhnutí.

Teda taký koniec vezme Ancikrist.

S Ancikristom i svet bude sa súdiť.

Čili vtedy stane sa ten hrozný súd, keď sa Pán Ježiš Kristus zjaví na tróne oblakov a súdiť bude svet, živých i mrtvých. A tak prevládanie Ancikrista bude len jednou čiastkou tej hroznej udalosti, s ktorou dnešný svet koniec vezme.

V jednom-druhom diele — bude-li nás Boh živíť a ctené obecenstvo čitateľské podporovať — dokážeme, že je už svet zralý k súdu.

Malé rátanie vzťahom na čas Ancikrista. Vyššie sme boli spomenuli zasadnutie frajmauerskej lože rímskej, na ktorom zasadnutí sám Bitn diabol bol predsedom.

Slečna Vaughan, ktorá ten najvyšší zednársky stupeň bola obsiahla, a ustavične mala do činenia s diablom Asmedeom, lenže následkom mimoriadnej pomoci prebl. Lurdskej Panny neskôr sa k Bohu obrátila, píše v diele v. r. 1895. uverejnenom, že *Zófia Sapho* ženská predstavená tej lože, ktorá slávne bola vyznačená za krásnu matku Ancikrista, chystala sa utiahnuť po zasadnutí, aby si pripravovala cestu k pôrodu a jeruzalemskú cestu, pokiaľ starú matku Ancikrista v jeruzaleme musí porodíť.

Jako ctení čitatelia už vedia dľa predpovedania čitateľov Lucifera mala sa táto narodiť 29. sept. v r. 1896.

Je-li to tak, dľa ľudského počítovania matka Lucifera okolo r. 1920. sa narodí, čili 29. sept. r. 1896-tom narodená ženská v 24 roku veku svojho porodiť matku Ancikrista.

Idme ďalej:

Matka Ancikrista bude 24 rokov stará, keď ju pôrod zastihne; čili v roku 1944. Lenže i to je naznačené v proroctve, že Ancikrist bude mať bratov a sestry, a tak ľahko môžeme vyrátať rok narodenia toho najmladšieho plodu, čili Ancikrista, ktorý padne asi na rok 1948. V proroctve ale to stojí, že bratia Ancikrista už v dvadsiatom roku veku svojho veľké zaujatie budú prevádzať. A tak môžeme predpokladať, že ani Ancikrist nebude mať viac, nežli 14 rokov, keď polštvrtá ročné panovanie svoje začne.

A tak výnede rok 1962. keď totižto započne Ancikrist podmaňovať svet.

A keď k roku 1962. dodáme tri aj pol roka, výnede 1966., ktorý spolu i koniec sveta značí.

Lenže to všetko je len ľudské rátanie, ktoré aj chybné môže byť, ako i do terajška už mnohí pomýlili sa, ktorí k proroctvu z neba obsiahnutému zo svojich modzgov dodali dačo. Ponevác ale sme už natoľko v

tom rátaní, preto sme nepovažovali za zbytočné označiť aj čas Ancikrista na koľko na toľko.

Čo sa nás týče, nám je všetko jedno, kedy sa narodí a kedy bude Ancikrist panovať, my to už i tak ne-dožijeme.

Lenže vážnou, veľmi vážnou otázkou je pre nás veľká pliaga sveta, ktorú možné, že zanedlho uzreme. — Daj Bože! Aby sa nás netýkala veľká pliaga sveta.

Pliaga sveta, ktorá dľa proroctva preblahoslavenej Panny Marie po 35 rokoch nastane, bude trestom zlosti sveta. Dnes sme už blízko konca, alebo na konci tých 35 rokov. Nesmeríme-li sa s nahnevaným Bohom a neprestaneme-li ľahký život viesť, tak i na nás sa ona vovalí, a to k tomu náhle, keď sa ani nenazdáme pliaga sveta, ktorá končiť sa bude so zázakou tak mnohých millionov.

Aby sme tedy veľkej pliaage sveta vyhnúť mohli, hľadajme útočistie u Ježiša Krista, práve tam dokážme sa byť vernými, kde ho bezbožníci v tej najväčšej miere zneuctujú, čili vo večitej poklone prevelebnej Sviatosti oltárnej.

BESEDNICA.

Stížnosti proti učiteľovi.

Istá obec hcela
 Vyhodiť svojého učiteľa.
 Prišli chlapi s veľkou zlobou
 Pred farára so žalobou.
 Jaká vina jeho? tento vetí.
 Nuž zle učí naše deti,
 Hlúpstva kadejaké len a smeti.
 Učí jich o hviezdach na obloze,
 O mašinách, rušnoch, parovoze.
 Vysvetľuje jim dúhu nebeskú,
 Hovorí o hrmení a blesku.
 Ukazuje jim stromy, kamene a zveri,
 Ba i hory, rieky na papieri.
 Vypravuje jim o dávných vecach,
 Ktoré už ani nie sú pravda viac.
 Hromzí proti strygám, snom, mátoham,
 Jako by on bol najmúdrejší sám.
 Deti naše teraz vecmi sa trudia,
 O ktorých nepočuli ani starí ľudia.
 Ešte i štepí chlapcov učí,
 A dievčatá pletením mučí.
 Zato jemu plaťť toľkú summu?
 Muž ten pošiel od rozumu.
 Reči tieto dopálily farára.
 Avšak pýtal sa len krotko žalobníkov:
 Povedzteže teda vy, čo má učíť žiakov?
 Hm! vetili, nech jich učí maďarsky,
 Latinsky a nemecky,
 A dačo z kalendára.
 Nepravda to? Bodaj by bola bájka stará.

J. Záborský.

Politicko-náboženské rozopry medzi Zaoskom, aktualným kostolníkom a medzi titulárnym kostolným otcom pre nemecký kancelparagraf.

(Dokončenie.)

— No Zaosku! Vy ste síce starý, ale veru sprostou vyprávate, skoro bych mal pokušenie vám do očí povedať, že ste opravdovým aktualným oslom! Keď to hovoríte, že váš pán farár nechce byť honorárnym, čestným kanonikom.

— No pán titulárny starosta, to si ja vyprosím, aby ste mi do aktualných oslov nadával.

— Zaosku! to si vy ani vyprosovať nemusíte, take titule — ako som vám dal — dávajú sa za darmo; aj pánom žilinčanom na mestskom dome tiež jeden pán taký čudný titul dal, o ktorý ho ani nepožiadali. Obyčajne tí, ktorí sa v školách zle alebo nič neučili, také titule rozdávali, lebo to sa naučili od profesorov, ktorí takým zlým žiakom podobné titule dávali a títo teda len z hojnosti rozdávali. Medzitým ja som sa nedozvedal o tituloch kto aké chce alebo nechce mať, a či ten titul a honor má dobré futro alebo či je bez futra. Tu sa jednalo len o kancelparagrafe, a vy ste zabehol kdesi medzi jalové stallumi kanonické.

— Prosím pána honorárneho starostu, to je beh času počas volieb sa takto vyprávať: o tituloch, o honoroch, o retiazkach a všeliakých iných lepších, tučnejších a mastnejších cirkevných hodnostiach. Cibilní páni, pisári a tí, čo z verejných pokladníc žijú, sa zase ináč vyprávajú pod volbami. Najviac kňazom nadávajú, lebo vtedy drží hazafišág svoje fašianky, maškarády, škaredú stredú a vtedy sypú popol statočným ľuďom na hlavy, a sedliakov aj s pálením oblievajú, by sa precítili, že sú volby. V kostole sa ani len nespomenie, žeby toľko nepili, ináč by môhol byť cirkevnopolitičný konflikt, a kazateľnícke mrzutosti.

Počas volieb je veľmi kritická vec slovo božie ohlasovať alebo historie zo sv. písma prednášať, lebo vtedy sú liberálni páni a svobodomyseľníci a iní chlebičkári veľmi dráždliví a nervôzni, všetko hneď aprehendujú, na zlé vykládajú, a veľkú horlivosť o hazafišág affektujú, a zvláste majú maniu na zákony sa odvolávať, ktoré oni nedržia.

Náš pán farár ľúbi veľmi zo svätého Písma starého i nového zákona priebehy vysvetľovať, lebo si to veriaci lepšie v pamäti držia. — Práve pod volbami vysvetľoval volbu Šaula kráľa izraelského, ako ho šťastie potkalo práve vtedy, keď išiel so sluhami ztratených oslov otca svojho hľadať, vtedy ho Samuel hneď kandidoval za kráľa a predstavil ho ľudu ku volbe. Jeho vysoká postava — bol od všetkých o hlavu vyšší — jeho široké plecia a primeraný k tejto corgonskej postave náramny apetít sa ľudu ľúbil, aj si ho vyvolili, ale sa v ňom aj sklamali, atď. — Tu naraz akýsi liberálny farizej a zákoník obžaloval pána farára, že dráždi ľudí proti akémusi «Kacomacovi», ktorý vraj hľadá po okrese ztratených oslov-voličov, ktorí sa vraj od kňazov dali nabachtať. No, také

zlomyseľné podozrievanie!! Aj nášho pána dekana naháňali pre kážeň. Tento zase čítal zo skutkov apoštolských ten odsek, v ktorom sa vypráva o volbe Mateja apoštola na miesto obeseného Judáša, o ktorom to stojí, že sa mu črevá vyhrnuly keď visel na vrbe. Tu zase akýsi liberál udal p. dekana, že vyprával o volbe a o Judášoch obesených, ako im vraj črevá povypádajú keď im nedajú pristúpiť ku mäsovým hrncom, a že s tým hucká voličov proti liberálnej strane, a všeličo iného . . . Teda všetko na opak a na zlé sa obracia, prekrúca. Veru je lepšie, keď bude «silencium» na kazateľnici.

— Zaosek! no, vy celkom nemúdro vyprávate, však to «silencium» alebo ten «kancelparagraf» je pôvodu nemeckého, to není «honi ipar» «domáci priemysel» o tom ten výborný fiškál Verbóczy nič nepísal. To nám nedávno poslali prajzáci nemci túto novotu. A čo je nemeckého, to maďar ember neľúbi a ja som maďar ember, preto aj nerád vidím našich pánov v Pešti vo frakoch nemeckých, s vysokou rurou cilindrovou na hlave. Škoda našich attíl, dolomániek, vezetékov, úzkých čizmových nohavíc, ostrôh a najviac škoda za «fakošom», jedinej to nacionalnej auktority v ruke! Včul už len biele z kočiey kožky glace rukavičky, ktoré sú hladunké! A preto aj tam, kde starodávna uhorská statočnosť vyhynia, nesvedomiti, svobodnomyselní ľudia s tými hladunkými rukavičkami všeliaké verejné kasse vylamujú — ako o tom noviny vykrikajú.

— Pane starosta! a ja sa tomu nič nečudujem! Včul všetko robí len móda. My Uhri sme takí, že ľúbime za inými len chodiť a nasledovať iných, či je to dobré a praktické či škodlivé, nech je len móda. Keď my vieme od francúzov bláznivu parížsku módu v šatoch vziať, alebo ich kuchyňu so studenými babraninami a brečkami miesto našej dobrej uhorskej kuchyne, miesto dobrej segedínskej kapusty nadievanej; prečo by sme my nemohli aj iné parížské špeciality proti svojej obrane brať ku pr. sekularizácii, vyhánanie mníchov a mnišiek, zhabanie katolíckych škôl a cibilne manželstvá? Keď dľa módy nosíme nemecké fraky s chvostami ako pudlici, alebo vysoké rúre na hlavách: prečo by sme nemohli mať aj nemecké kancelparagrafy, kulturkampf, matriky, cibilno-burgerské kodeksi? Keď my môžeme falošné talianske vína piť, drahé falošné obrazy talianske kupovať; prečo by sme nemohli mať aj falošnú humanitu, falošnú svobodu a svobodnomyselnosť talianskych karbonárov, svobodných zednárov? Všetko to je všetko móda! Včul už je všetko internacionálne, ešte aj hazafišág, lebo «ubi bene ibi patria», kde je dobre tam je vlasť. Kazári rusko-poľskí idú k nám, a naši Slováci — včul už aj Maďari doInozemskí — idú do Ameriky, tú internacionálnu vlasť hľadať.

— No Zaosek! ja mám s vami svätý pokoj! Vy ste už napáchol tou módou!

— No pane starosta! len sa vy držte toho vašeho starého čínskeho copfa — statočnosti — tak nikdy to nedoviedete ďaleko. Včul príjdu volby; sú aj výhlady; môj pán farár už tráti ľudové chodníky, môže zostať

Malomyselný, prečo pochybuješ?

aktualným kanonikom a ja pri ňom katedrálom kostolníkom a vy môžete len tým honorárnym kostolným otcom zostať.

Hej, škoda našich ľudákov kňazov, ktorí so zlatom začali písať a s brečkou to posypali. Ešte aj taký sprostý kostolník si čosi arraguje! a veď ich spravia za bláznov obidvoch, aj farára aj toho trkvasa nadutého kostolníka dedinského, ktorý aspiruje na katedrálneho.

Počúval a sdelil: *Juro Hrbatý*, hrobár a zvonár.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Nemecký cisár v nebezpečenstve. Len obratnosť svojho kočiša má cisár Vilhelm ďakovať, že elektrická železnica nevrazila do jeho kočiara. Kočič v poslednom okamihu strhol kone nazpät a elektrický vozeň prejachať popri kočiari cisárskom. Táto železnica behom februára usmrtila štyroch ľudí a deviatich ranila ťažko.

Nový kardinál. Záhrebský «Obzor» dozvedá sa z Ríma, že arcibiskup Posilovič vymenovaný bude v najbližšom konsistoriume za kardinála.

V ľubovenskom okrese (Spiš) sa liberáli už hýbajú. Proti terajšiemu židovsko-liberálnemu ablegátovi chce stoličný podnotár Bruno Ujfalussy vystúpiť, ale tiež len so skazonosným liberálnym programom. Ujfalussy pred krátkym časom celý volebný okres obišiel, aby voličov pre seba získal. Ale drahí voličia ľubovenského okresu nedajte sa viesť! Liberálovi, hárs by aký sladký bol neverte! Nezaviazte sa žiadnému liberálovi, že váš votum naňho dáte! V terajších časoch je každý statočný kresťan-katolík, kto len iskričku lásky k svojej viere má, povinnosť je len na kandidáta ľudovej strany hlasovať, lebo jedine tá strana sa stará o váš duševný a hmotný blahobyť, jedine tá strana chce aby sa civilný sobáš a civilné matriky, a ktorými ste už toľko klopať mali, zrušili. Poproste teda všade čím skôr vašich pánov farárov aby sa už teraz o ľudového kandidáta postarali. Verte, keď vy tam v tom okrese silne spolu držíte, to vás ani brány pekelné nepremôžu, a o krátkom čase už plápoláť bude u vás víťazná čistá zástava vašej t. j. ľudovej strany!

Lacnejší petrolej. Petrolejové rafinerie snížili ceny o korunu. Sníženie nastúpilo 1. marca t. r.

Bojkott rakúsko-uhorských výrobkov v Srbsku.

Belehradský dopisovateľ «Magyarország» píše, že kráľ Alexander povolal po Milanovej smrti k sebe členov skupštiny a veľmi rozčulene im povedal: «Ničoho, ani ihly nechcem už kúpiť v Rakúsku alebo v Uhorsku, a dúfam, že srbský národ bude nasledovať môj príklad. Očakávam, že v tomto smere pôsobiť budete v národe.» Nestorovič vraj odpovedal na to kráľovi, že to nemôže byť, lebo Srbsko závisí na dovoze Rakúsko-Uhorska, ináč že musí zahnúť od hladu. Kráľ povedal mu na to: «Ale ja to chcem, a tak musí byť!»

Zábavné počty. «Popular Astronomy» zostavil nasledovné zábavné počítanie:

$$\begin{aligned} 1 \times 9 + 2 &= 11 \\ 12 \times 9 + 3 &= 111 \\ 123 \times 9 + 4 &= 1111 \\ 1234 \times 9 + 5 &= 11111 \\ 12345 \times 9 + 6 &= 111111 \\ 123456 \times 9 + 7 &= 1111111 \\ 1234567 \times 9 + 8 &= 11111111 \\ 12345678 \times 9 + 9 &= 111111111 \\ 1 \times 8 + 1 &= 9 \\ 12 \times 8 + 2 &= 98 \\ 123 \times 8 + 3 &= 987 \\ 1234 \times 8 + 4 &= 9876 \\ 12345 \times 8 + 5 &= 98765 \\ 123456 \times 8 + 6 &= 987654 \\ 1234567 \times 8 + 7 &= 9876543 \\ 12345678 \times 8 + 8 &= 98765432 \\ 123456789 \times 8 + 9 &= 987654321. \end{aligned}$$

Obet svojho povolania. Zo Štrby nám píše: Od 1. decembra minulého roku zúri na liptovskej Tepličke lekármi dosiaľ neobjasnená epidemia, ktorá pohltila tam už vyše 100 ľudských životov, tak že sú niektoré domy úplne vymreté. Príznaky nemoci sú: boľenie žalúdka a hlavy a kŕče, a hneď na to brantovité zapálenie pľúc, tak že kto tejto nemoci podľahne, ani každý dvadsiaty z nej nevýjde. Karol Barvulský, tamejší katolícky farár, úradne i súkromne navštevoval nemocných a tým pritiahol nemoc i do svojho domu. Dňa 20. februára zomrela mu matka, 26. jeho gazdina a hneď na druhý deň 27-ho zomrel on sám v 45. roku života.

Nešťastie. V spišských Strážkoch istá Zuzanna Burgovič dňa 1. marca, keď zo studni vodu chcela fahať, dolu hlavou do studni spadla a tam skončila život svoj.

Hodvabníctvo v prešporskej stolici. V minulom 1900. roku zaoberalo sa v prešporskej stolici v 14. obciach 77 rodín hodvabníctvom. Vyrobilo sa 1185 kilo kokónov, ktoré mali za 2132 korún hodvábu. — V celom Uhorsku pestovalo v 1811 obciach 71.799 rodín hodvabníctvo a vyrobilo 1,044.694 klg. kokónov, čo reprezentuje cenu 2,111.773 kor. Z toho vidno, že hodvabníctvo v Uhorsku s roka na rok sa zväčšuje a pre obyvateľstvo vyvíja sa dosť dobrý prameň výživy.

Samovražda. Pri Spišskej-Belej sa dňa 1-ho marca istý asi 50-ročný robotník z Rakúska menom Mencak pod vlak vrhol a pod koslesiami vlaku svoju dušu vydal.

DOPISY.

Pudmerice.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Doprajte týmto mojím riadkom miesta v našom milom «Kresťanovi».

Čím viac sa terajší novomódny svet bez viery, bez Boha chvastá svojou ľudomilnosťou, humanitou; čím viac kričí z plného hrdla: svoboda, rovnosť, bratskosť: tým viac dokazuje pravdivosť toho výroku, že vraj falošný svet; bo jeho ľudomilnosť, humanita je len medzvučiacca a cimbal brinkajúci; jeho svoboda, rovnosť, bratskosť už taký stupeň dokonálosti dosiahly, že národ vlasti — nevládnucemu jemu poskytnuté rozkoše svobody atď. stroviť — vandruje z krajiny preč do ďalekej cudziny. «Akcija, reakcija» — hovorí Miško Otiepka susedovi Palkovi Štípka, «čože je to aká ..cia?»

«Nuž» — odvetí mu tento — «keď ty n. pr. vypiješ 2—3 litre u leiga, tak to je akcija. Keď ale potom idúc domov, nevládneš kráčať, tie vypité litre ti hlavu mútia a nohy podbájajú: to je už potom reakcija. Tak aj náš terajší svet nohama šliape zákony viery Kristovej, svobodu a práva občanov, a preto táto jeho akcija vyvolala jednu mimoriadne silnú reakciju na poli verejného života. Tie rozličné spolky sem-tam po dedinách našich pozakladané sú oné znamenité guerilly, s ktorými nádobno dnešnému hmotárskemu svetu práve tak rátať, ako hen pyšným Angličanom s guerillami hrdinských Búrov!

Ct. čitatelia «Kresťana» vedia už, že my Pudmeričania máme v našej obci kat. kruh, úverkový a potravný spolok, a že tieto spolky — dakovať Bohu — blahodarne účinkujú u nás. Teraz ku povzbudeniu druhých oznamujem cestou nášho milého «Kresťana», že sme si behom tohto zimného času dve divadelné predstavenia zariadili, asice: 1. «Pastiersku hru vianočnú» od Karola *Erdösy*-ho (poslovenčenú B. *Moravkom*) a 2. «Strýdža zpod Hája» od Fr. *Urbánka*. — Pastierskú hru hrali: Štefan *Rašlík*, Lenhard *Belavý*, Ján *Kovačovič*, Adalbert *Popovič*, Ján *Šlachta* a František *Tešovič* mládenci, potom sedem žiačok predstavovali anjelov. Hra táto tak bola obecenstvu vzátena, že sa cez celý vianočný týždeň dávala a vždy bola miestnosť preplnená. «Strýdža zpod Hája» táto poučozábavná hra dávala sa cez tri dni koniec fašiangové. Túto hrali tiež výšmenovaní mládenci okrem *Tešoviča*; ale pribrali sa ešte František *Rašlík*, mladý gazda, Jozef *Fajnor* a Jozef *Malót* mládenci. Úlohu pre ženské osoby hraly nasledujúce panenky: Antonia *Olša*, Anna *Fajnor*, Agneša *Malót*, Maria *Krištofovič*, Antonia *Polák*, Rozína *Kýbel*, Rozína *Kulifay* a Rozína *Haleš*. Aj táto hra sa veľmi dobre podarila. Obecenstva bolo po celé tri dni toľko, že miesta nedostávalo sa mnohým. Hru riadili naši

milí vodcovia: dp. farár Jozef *Jankovič* a vp. kaplán Anton *Brázda*. Spevy viedol náš pán organista Imrich *Toller*, ktorí nech prímú naše srdečné poďakovanie za ich horlivé účinkovanie a ustávanie. Aj naším driečným hercom a herkyňám privolávame všetkým nazdar, že nás svojou síkovnosťou zabávali! Ďakujeme konečne i nášmu pokladníkovu p. Jánovi *Kubu*, že tak ochotne znášal farchy s vyberaním vstupného spojené.

Nuž toto je naša reakcija proti záhubnej akcii terajšieho bezbožného sveta. A je to veru zdarná reakcija! Bo — pripomeniem n. pr. len hru na posledné dni fašiangové — my sme mali na predstaveniach miestnosti ľudmi preplnené, židia krémári ale mali ich búdy ani deravá kapsa celkom prázdne. Kresťanskí občania naši nehýrili, nemárnili svoje groše v židovských krémách, ale haliere svoje, čo platili na «vstupné» skladali len pre seba jako včielky do úla, bo čistý výnos, ktorý z obydvoch hier asi 100 korún obnáša, je majetok kat. kruhu. A čože máme povedať o výhodách mravnovzdelanostných! Veď len nikto nemôže tajiť, že poučozábavné hry tieto vzdelávajú ducha, sošlachťujú mravy, ocelujú vôľu, budia krásocit; všetko veci, ktoré sú nášmu zanedbanému ľudu až veľmi potrebné. A tak keď sme v radostnom prekvapení očúvali to bitie 12 hodín, ktoré pán organista lúbežnými zvukmi physharmoniky a jedným krásnym sborovým spevom doprovádzajú, predniesol na záverku pastierskej hry, to nám tak prichodilo, ako by sme počuli cingal na skonanie tomu dovčuľajšiemu hnilému životu; spolu však bol to i signal, znak ku povstaniu všetkým k novému životu!

Tá dojímavá pieseň «Bože nám pomáhaj...» zo «Strýdža zpod Hája» zase, ktorá tak jemne plynula z hrdiel našich driečných hercov, dotkla sa tých najhravejších strún nášho srdca. Duch náš zaletel ta v nadzemské výšiny, pričom ustá naše mimovoľne šepotaly s básnikom:

Na cestách, Pane kvili potupený
 ľud tvój nevoľný, ľud tvój zotročený.
 Pomiluj, Pane na nás z neba zhliadni,
 a nasýt svetlom pravdy ľud tvój smádný.
 Keď nás nik nechce, hani a sme sami:

len ty pomiluj, ostaň Pane s nami! (D. S. Pepkin).

Pudmeričan.

Vysoká (trenčianska stolica).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slavná Redakcija!

Prosím, ráčte nasledovné moje riadky uverejniť.

S potešením uvádzame, že prvšiu nedeľu mali sme slavné znovu posväcanie nášého predtým ošarpaného kostola, ktorý obetivosťou obce a z milodarov našich horlivých katolíckych farníkov skvostne ozdobený jest. Reparovanie kostola nášého má svoju zvláštnu historiu, lebo prevedenie robôt trvalo vzdor tomu, že potrebné peniaze pohotove byly — veľmi dlho. Kostol náš za 2 roky lešením vnútri zaromľovaný bol bez toho, žeby sa v započatých robotách bolo pokračovalo, čo aj dost rozhorčenia vo farnosti spôsobilo. Príčina všetkého bola, že

tí páni ktorí si prevedenie robôt na svoju hlavu a zodpovednosť vzali, nešli ruka v ruku s obcou, vzdor tomu že bola ohľadom prevedenia všetkých robôt obcou vyvolená 5 členová kommissia, ktorá o všetkých robotách sa radí a ustáliť mala, aby všetko obozretne prevedené byť mohlo. Výsledok iný byť nemôhol ako taký, že páni ktorí prevedenie robôt samovolne previesť ustanovili, spolučlenov tejto kommissie zaznávajúc a do murárskych prác sa nerozumejúc, vzdor návrhu obce samovolne pojednali roboty s celkom cudzími Talijanami, ktorí vidiac, že pod žiadnou kontrollou znalcov nestoja, tak robili, že sklepenie povalu následkom fušerskej roboty zrúcaním hrozil, tak že nový majster povolaný byť musel, ktorý všetky roboty zrúcať a na poznov robiť musel. Schody do kostola kruz Talijanov zrobené zas' roztrieskané a poznov robené byť musely. Stolice kostolné až tri rázy prerábané byť musely a ešte viacej takých robôt — ledva dokončené zas na poznov zrúcané a robené byť musely. Takto veľký obnos s mozolne zárobných a na kostol oferovaných groší na zmar vyšlo.

Ponevác ale škody tieto nahradí nikto v stave neni, musíme byť spokojní tým, že kostol predsi nádherne ozdobený jest, nad čím farníci bez rozdielu radosť majú, len Bože daj, aby nádherná malba, ktorú tiež ľahkomyselným spôsobom pred samou zimou previesť dali, ktorá už povážlivú zkázu berie, aby sa od škody zachránila a zkázu nevzala, ináč by na rádás ešte ďaleko vyšej 1000 zl. na zmar prišlo.

Visockí farníci.

Štiavnik (trenč. st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Prevelebný Pane!

Prosím úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

Dopisov z každej strany vždy plno, ale z našej obce som ešte nikdy nič nečítal. Tak jako by sme ani živí tu neboli. Ani jako by tu človeka pero do ruky chyťit súčasne nebolo. A veru je nás tu dosť, len trochu vôle treba.

A tak ja sa idem chyťit do práce. Bárš aj k tomu mám troška ľazkú ruku, ale predsa aspoň príklad dám našim občanom.

Minulého roku založili sme si u nás «Potravný Spolok», ktorý veru nám bol nevyhnutne potrebný. Lebo boli sme vždy prinútení mnohé peniaze lebo našim židom do vačku dať, alebo do blízkeho mestečka Bittče, za všeliaký tovar tiež len židom zaniest.

Bárš je u nás dosť takých občanov, čo by boli mohli sami obchod na potravné články zaviesť, keby len vôľu k tomu mali.

Tí ale majú radšej svoje groše uložené v sporiteľni, a radšej sami žida napomáhajú. Židia, tí sú u nás všetko a všetkým, krémár, obchodník, mäsiar, obecný výborník, slovom všetkým sú.

Nuž teda, keď ani jeden náš občan kresťan, žiadny obchod začať nechcel, teda sme si spoločne už výšespomenuť spolok založili a obchod zaviedli.

Ovšem je to veru u nás ľazká vec tento spolok do

riadnej kolaje uviesť, po prvé ľud nemá dobrých vodcov a zaujatých ľudí, ponechaný je len sám na seba; po druhé ľudia sú u nás veľmi jedon druhému neprajní, každý radšej praje židovi alebo jako u nás vedia židov menovať «mladému pánovi» (čo je už aj dedom) jako ktorémukoľvek kresťanovi. Ba mnohí sú aj takí, že ešte aj kňaz čo hovorí v koste, alebo čo sa pojednáva na válnom shromaždení spolkovém ešte aj to mu v kréme povie.

No ale úfam že s božou pomocou sa tomu všetkému v našej obci koniec urobí, len treba pracovať na tom, aby ten ľud už raz mohol vedieť, čo je dobré a čo je zlé; teda treba ho poučovať, a ja viem iste že ten ľud by rád posluchnúť, lebo ľud u nás je dobrý, len jako som už spomenul, sám na seba je zanechaný. Teda občania, komu na srdci leží dobrô ľudu, nech sa chyťá do práce, lebo veru je už na čase.

Naši občania sa aj v tom mýlia, že je to jedno, či u žida, a či v kresťanskom spolku kupovať, a to neni jedno. spolok je náš, teda aj ošoh z neho: čo ale žid raz do svojích pazúrov vezme, to nikdy naše nebude.

Najdú sa u nás aj dosť múdri aj vážni občania, ale i tí, keď vidia že židák dá o jeden dva haliere lacnej dajaký tovar, bárš je o mnoho horší, už k nemu idú kupovať, čo je veru na našich občanov hanba, nadovšetko keď je patričný aj údom spolku, veď to len sám sebe škodí taký a svojim spoluobčanom, lebo ten spolok je každého, kto je jeho údom, tak aj ten ošoh ktorý donáša. A takí robí tak, ako čo by zo svojho vlastného vačku bral a židovi dával.

Dal by Boh všemohúci, aby sa už raz našim ľuďom oči otvorily. Čtením čitateľom «Kresťana» prajem mnoho zdravia.

S Bohom

Roľník.

Kačkamiet (Keeskemét).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Drahí Horňovidiiecki Krajani!

Mnoho rázy sa dokázalo, že hovoríť je striebro, čušať ale zlato. Ja napriek tomuto v prospech váš, drahí krajani, milerád sa zrieknem zlata, tojest chcem k vám niekoľko slov prehovoríť, ponevác je už i bez tak čas, aby som sa aspoň len ohlásil.

Už je tomu šest mesiacov, ako od vás vzdialený v cudzej, a to ešte pýchou napáchnutej spoločnosti sa nachádzam, ktorú pravda vy nemáte príležitosť na dedine tak spozorovať. Lež prišli by ste — čo vám ani nežičím — do väčšieho mesta, srdce by vás zabolelo nad spotvorením sa na obraz boží stvoreného človeka. Ja ale pomysliac si na Vás, drahí krajani, zase mi zaplesá od radosti srdce, ponevác som istý, že ako posial tak i teraz sa verne pridržujete staroocovských mravov. Aby ste ale predsa tejto chytľavej spoločenskej cholere v obeh nepadli, za najprospešnejší liek vám radím v duchu kresťanskom písané knihy, časopisy a noviny čítať, čo blahodarne bude účinkovať i u takých, ktorých sa už lapila tá zkazonosná choroba. Zvláštne teraz vám bude treba sa

na pozore mať, keď sú u dverách ablegátske voľby, aby ste nepodľahli nahováraniu a lichoteniu tú prepadenú duševnú nemoc verejne rozširujúcich liberálnych mameľukov, o čom vám obsirnejšie budúcne chcem písať.

Teraz ale mysliač, že dáte si záležať, uspokojený som dočasne, Váš v Kristu vás milujúci brat

Andrej Podbjelský.

Z Bystričian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

Ešte len 3-ho marca píšeme, a už hľa jedna lastovička prilietla na naše kraje. Ach, jak milo ma prekvapilo, keď som ju zazrel! Sňahu ešte dosť a zvestovateľ milej jari už tu! Ažďaj dá Boh včasnej a dobrej jari, ľahkej práce a hojnej úrody!

Súsedko môj milý z Čerenuan, vy ste to tá včasná lastovička nášho okresu oslianského, ktorú ja srdečne vítam! Ja som z Bistričian, váš súseď! Kto vie či vás osobne znám, ale to viem, že sme dobrí priatelia, no aj bratia: kresťanská viera nám je spoločnou matkou, kresťanské city a smýšľanie nám je spoločnou krvou čo nás obživuje, a náš milý «Krestan» je nám spoločným dobrým priateľom.

Čítal som vaše riadky súseďko v «Krestanovi», ktoré vy takto započínate: «Dost smutná vec, že nieto človeka v našej obci, ktorý by naše chyby opísať vedel». Ach! Súseďko môj, aj u nás je to tak. Každý len pred svojím domom zametá, len svoj dom obieľuje a opatruje, a do nikoho sa nestarí, ako sa aj patrí. Však každý má so sebou dosť trápenia, nie žeby sa staral ešte o a do druhých. Nedávno ale predsa, keď obec naša zavázala si cestu, nejedon súseď musel pred domom aj tretieho súseda zaväzať, riadiť, cestu vyrovnávať a jamy zasýpať. A predsa sa susedia nepobili, ani nevadili preto, že niektorý cudzému a nie sebe musel pred domom naprávať: ba keď cesta bola hotová, všetci sa tešili spoločne, nad dobre vybavenou prácou a povinnosťou.

Povedzme si pravdu súseďko, že veru sa žiadon z nás nechce zastarieť do osobných záležitostí svojích súseďov alebo spoluobčanov, ani chyby jejich nechceme vyhľadávať a vypočítovať; ale uznáme obidva a uznáť musí s nami každý, že máme aj spoločné — obecné, stoličné, krajinské — záležitosti a povinnosti, ktoré spoločnou silou vybavovať musíme. Pri takýchto záležitostiach veru právom sa zapierame do súseďov, jestli tí, keď my za spoločné blaho obecnstva horľiac kričíme «k sebe», ľahajú slepo «od seba». Tu veru chyby spoluobčanov našich zaslepených právom padajú nám v oči, a sú nám k pohoršeniu: lebo tie ich chyby sú i nám na škodu, a oproti škode sa každý má právo brániť a chrániť. Či tak, súseďko?

Voľby krajinských vyslancov sú nám už pri dverách. Vy súseďko ste nám dali naučenia, ako sa máme držať. Ja, a myslím so mnou mnohí z Bistričian, my budeme s

vami držať, my svoje kresťanské presvedčenia a najvýbornejšie občianske právo pri voľbách vyslancov nezapredáme za liter smradu, ani za pár groší, ako to pri minulých voľbách niektorí i po našich obciach učinili. Ja som chudobný človek — drahý súseďko — a sišlo by sa mi niekedy i na čižmy, niekedy i na chlieb; ale tú hanbu a potupu nevezmem na seba, žeby za pálené, alebo čo hneď za 30 korún podobne Judášovi zapredal Krista, hlasujúc na liberálnu stránku, ako sa to stalo. Už mám dosť liberálneho pozhňania. Protivníci nám dane váľajú na plecía, vieru nám znevažujú a v posmech vystavujú, križe lámu a potupujú, a niet, kto by ich slušne potrestal môhol.

Neviem či sa najde v obci našej i napozatým taký volič, čo by sa ulakomil na tú smradlavú sklenicu alebo na tie groše, na čižmy — jestli sa zas budú rozdávať — ale, verte mi súseďko drahý, že ja takého ani za človeka neviem považovať, ktorý svoje presvedčenia, a svoje najvýbornejšie právo predá za pár korún, ako bársktorého junca. My súseďko drahý, zostaňme len pri suchom chlebe a čerstvej vode, a s tým pri neohrozenej statočnosti, a jestli by ktorý zo spoluobčanov našich pobľúdil, napomeňme ho; jestli však neprijme napomenutie, nuž nech že mu Pán Boh pomáha.

Hlavná chyba nášho ľudu je tá, že sa mu faží niečo čítať. Žeby niektorý gazda za nejakú dobrú knihu niekoľko halierov vyhodil, alebo na najlacnejšie dobré novinky, na «Krestana» predplail, o tom ani rečí, na to je gazda skúpi, to sú mu veľké výdavky. Nevedia títo dobrý ľudia, že jak dobrý a verný priateľ je dobrý časopis a čítanie; nechcú to uznať, že dnes človek, ktorý nečíta, je cudzí a stratený vo svete. Už len aspoň pre vlastné deti a pre týchto budúcnosť, by si mali tú malú obetu vďačne priniesť, a na celý rok tie 4 koruny predplatku nefutovať, čo by zaiste stonásobne sa im vyplatilo. Sila peňazí sa prepíše a nemilobohu premrhá u nášho ľudu, ale novinky im ani nespomni, lebo to im je priťažký a darebný výdavok. Česť vynimkám! Či tak súseďko aj u vás?! S úctou a pozdravom. *Jeden z Bistričian.*

Odkazy redakcie.

Pudmeričan. Sláva vám! Boh iste bude žehnať vaším prácam. Celý dopis dali sme uverejniť. — **Jeden Pudmeričan.** Vy ste si zabudnúť meno podpísať. A veď by sme vám meno neboli uverejnili. Nuž vynahradte to. — **Florentína.** Váš celý článok pošleme p. Zaoskovi, aby ho prezrel a opravil. Nepodpisali ste loco zkadial to píšete. — **Vp. Andrej Rojko.** Dopis o tých vaších judášoch nemôžeme uverejniť, bo u vás ľudovej strany nenie, a ľud by sa príliš pohoršil. Snáď len výťah z toho príležitostne budeme môcť udať. — **Ján Randík Ľudák.** Inokedy by sme vďačne uverejnili podobný pekný dopis, ale teraz pred voľbami zvlášte len o volebných pohyboch treba nám písať. — **Starý drotár.** Nemôžeme istotou sľúbiť. Bude-li možno, vďačne dáme vám to vytlačíť. — **O. B.** Aj v «Listoch sv. Antona» vám odpovedáme, že

môžete dopisovať. Že kde sa dávajú peniaze, poslané na chlieb sv. Antona? Tie čo pošlete len na vydavateľstvo alebo redakciu «List. sv. Antona» odovzdáva oné vydavateľstvo pp. Františkánom peštianskym. Tito páni keď sem minulého roku prišli, zastavili slovenské kázne, spevy a modlitby. Či teda títo páni venujú z milodarov dačo aj pre tunajšiu chudobu slovenskú, to nevieme. Kto ale pošle na našu vlastnú adresu, (Sándorfi Ede, Budapest, VIII. Józsefutcza 14.) o tých peniazoch my vždy verejne vykážeme, komu sme ich dali. Samo sebou sa rozumie, že ich dáme vždy iba Slovákom, bo chudobnejšieho nieto tu jako sú Slováci. — **Vp. Andrej Rojko.** Buď Bohu chvála za to, že naše prosby vyslyšal a vás uzdravil ráčil! Poslané nám články nechceme uverejniť, aby snád z toho pohoršenie nebolo. Vo všeobecnosti píšeme o tom v úvodníku. Srdečný pozdrav! — **D. A. Cs. T.** Len vytrvajte! Knižičky vám pošlú. Keď dačo zkusíte o kortesáčkách, len nám odpište. — **T. H. v Zl. M.** Za správu ďakujeme. Budeme i napozatým očakávať podobné správy. Keď tak budete spolu držať, budete mať iste ľudového ablegáta. — **B. V. v Š.** Že ste nedostali ešte knižičky, tomu je príčina nával prihlasov. Istotne obdržíte všetko. — **P. J.** Správa je dobrá, ale ani vlastné meno, ani meno obci neudávate. Takto nemôžeme vaše riadky upotrebiť. — **Andrej Podbjelský, Kecskemét.** Uďte nám adresu svojho bytu. Čo nám možno, to urobíme za vás. Možno, že tu v Pešti by ste si mohli skorej zarobiť dačo. — **Jablončan.** Nepochybujeme, že ste z dobrého úmyslu písali. Ale vec môžeme pokladať za vybavenú, tedy váš novší dopis je zbytočný. — **J. M. v Sz.** Chyba stala sa na pošte, bo dozvedáme sa, že vám poslaný spisok prišiel nazad. Napravíme to. — **A. Č. Kispest.** My sme prosili o tú báseň, ktorú ste nám raz ústne predniesol. Tú môžeme potrebovať. — **Pravdomil Orava.** Jeden už vyšiel a druhý uverejníme tiež svojim časom. — **H. Bisztricsény.** Dopis z Č. nepochádza od toho, na koho myslíte. Za články vám budeme povďační. Od vás prijmeme akékoľvek, bo budú dobré a my nemusíme nič opravovať. — **L. M. v Ch.** Dáme si záležať. Vydavateľstvo musí adresu opraviť. — **E. Cz. v M.** «Naša Nádej» zanikla a povinnosť «Gerharda» by bola odovzdať predplatky «Listom sv. Ant.» Budeme to vyhľadávať.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·95—7·55 kor., peštianska 7·25 7·50 kor., z Bäcky 7·10 kor., banátská 7·30 korun.

Raž: ———— 6·90 kor.

Jačmeň: na krm 5·50— — korún, do pálenie 6· — — — kor., na várku 7· — — — kor.

Kukurica: 4·30—4·70 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·20	24·—	22·80	21·80	21·40	20·20
	6	7	7½	8		
	18·50	15·80	14·—	11·—		

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korun, hrubé 8·80 korun.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50— — kor.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 8·75.— — brnavá 7·50 — — —, pestrá 6·50 — — —, drobná 9·50—9·75, cudená 10·50 — — —. *Hrach:* 10·50—12·50, lúpaný 20· — — —. *Šušovica* horšia 8· — — —, lepšia 14· — — —. *Mak:* 25· — — — 26· — — —, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 53· — — — 61· — — —. Lucerna 40· — — — 50· — — —, všetko 50 klg.

Sviňská masť 54·50 — — —, Slanina ³/₁₀₀ 45· — — — ⁴/₁₀₀ 42· — — —, udená dobrá slanina — — — po 50 klg.

Petrolej trojkrížový 43·75, dvojkrížový 42·25 za 50 klg. netto.

Remeň: funtovice k. 154—160; tercy prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; teľaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. — — — — —; tažené k. — — — — —

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — — —, väčšie — — — — — metr. cent.

Spiritus odanený rafinovaný 116·50 — — —, denaturovaný 37· — — — 37·½.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva knihkupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparika v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

Svätý rok, z príležitosti rozšírenia jubileuma k poučeniu i konaniu pobožností jubilárnych, napísal a vydal Stanislav Kianička, kňaz biskupstva baňsko-bystrického. S odobrením cirk. vrchnosti. Objednať treba u pôvodcu v Trubíne, o. p. Garam Kurtös. Cena 20 hal.

Veselá knižnica: Humoristické prednášky, sošit 16. (dielu II. sošit 4). Vydáva Augustin Paulovič. Cena 12 h. Dostať u A. Horovitza v Trnave.

Nauka o hospodárstve. Nákladom «Ľudových Novín». — K dostaniu u pôvodcu: dp. Andreja Bážik, farára v Lipt. Lúčkach, ostatná pošta: Liptó-Tepla. Cena 60 halierov. Vrele odporúčame našim slovenským hospodárom, ako pri rozumnom a praktickom obrábaní pozemkov prepotrebnú poučovateľku.

Knihvedenie pre potravné a úverné spolky. So-
stavil Štefan Janovesik. K dostaniu v knihkupectvách a
u vydavateľa v Likavke (op. Liptó-Rózsahegy). Cena 1 k.
60 h. franko. Že mnohé potravné spolky upadajú tomu
najväčšia príčina je, že jejich správcovia sa nerozumejú
k vedeniu kníh. Knižku túto vydavateľ zo skúsenosti so-
stavil. Odporúčame ju nie len spolkom ale i malým slo-
venským kupcom a priateľom slovenskej spisby. Táto
knížka i v maďarskej reči by bola vítaná, jako sa to o
nej viac časopisov maďarských vyslovilo.

Svätý Anton Paduanský. Veliký divotvorca a Chlieb
chudobných. Spracoval Anton Klimesik, r. k. farár hybb-
ský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena
10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII.,
Práter-utca 44.) Vrele odporúčame dielko toto našim
čitateľom.

Noviny Malých. Ročník II. Číslo 5. Vychodia s mno-
hými obrázkami do roka osem raz, počnúc od októbra
do mája, vždy 15-ho, v knižnici Jána Bežu a spol.
v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých»
sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Mariacella v Štýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek
a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a
Redaktor «Katol. Novin» v Trnave. Tlačou Adolfa Horo-
vitza. Cena 20 halierov.

Sborník museálnej slovenskej spoločnosti. Ročník
V., Százok II. Turčianský Sv. Martin 1900.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje
A. Sokolík, tajomník. Ročník III. Číslo 6.

O «Museálnej Slovenskej Spoločnosti» treba vedieť,
je to spoločnosť vedecká vládou potvrdená ku zachová-
vaniu veškerých starožitností a pamätností slovenských
tak na poli umelectva a priemyslu jako aj jazykozpytu
a vôbec všetkého, čo sa slovensko-národnej vzdelanost-
nej historie týče. Členom spoločnosti tejto je, kto ročný
poplatok 4 koruny riadne platí, za to obdrží «Časopis
mus. sl. sp.» (mesačné sošity). Vláda podporuje tento
ústav ročnou príspevkou 600 korún, a nedávno schválila
obetivavosť slovenského obecnstva. — Ba či sa doží-
jeme, žeby aj cirkevná vrchnosť svoj cirkevný spolok sv.
Vojtecha podporila a schvaľovala, veď tento není ani v
Turč. Sv. Martine?

„REGINA ANTAL, bednársky majster potreboval by
učňa v meste Trnave šimorskej uliči pod numerom 471.“

Obnovenie oltárov,

všetkú stolársku a maliarsku prácu a maľbu kostolov
prijímajú a za ľavnú cenu umelecký konajú

Michal a Julo Veselý,

umeleckí maliari a stolári v Piešťanoch.

Do svojej kolárskej dielne

prijmem hneď 2 pomočníkov ako aj 2 chlapcov do učenia.
V Turčianskom Sv. Martine.

Ján Olejček,
kolár.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdra-
vuje a rozveseľuje, za čo
dobro stojíme pri lámke,
lúpaní, astmatických
galibách, beznivosti hu-
čaniu uší, migrenu,
čaniu uší, migrenu, prostriedok!
Nie tajní
klopaniu srdca, boľasti
hlavy a zubov, pohlav-
ným nemociam, chlad-
ným rukám a nohám,
krčom srdca, opilepsii,
mokrosti postele, sla-
bosti, záduhu, isebli, blaďosti závratu, zlému sluchu, nemo-
ciam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu,
udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.
I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo,
že môj apparát nemá sa pomýňť s apparátom Voltu, ktorý
na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v
Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční
kríž nr. 86967 na základe svojej vymeřanej liečacej sily
zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek,
ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní neboli
uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo
pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti
a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo
s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná
predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42 M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je
najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným
rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, picha-
niu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne
po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena
flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s
vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom
výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostried-
kom hojacim, uľavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli,
somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute,
pri zachripnutí atď. Vďaka vďakočineníu potvrduje istý výse-
dok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky
na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej
lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne
učinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj
v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky
odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute,
pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých
chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42
halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane
prostriedky dostať jedine v temešvárskej
mestskej lekární, a len vtedy sú oprav-
divé sú-li obdarené obrannou známku
a podpisom. A preto varujeme sa falšo-
vaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s dobierkou, alebo pred-
bežným poslaním summy (i s pričinením
32 halierov na balikovanie a poštové
útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)
1 kgr. Prima Patent I-a Firnis 72 hal.
(36 kr.)

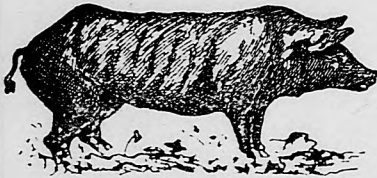
Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'asa 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll
diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-uteza 46.

Pozornosti našich hospodárov

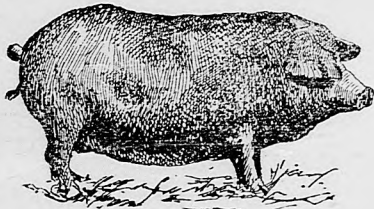
čo najväčšie odporúčame po
celom svete rozšírený a za
výborne účinkujúci uznaný
liek

proti
dúlu sviň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou
slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu
týchto v najväčšej miere
pripomáha; o čom mnoho
tisíc ďakujúcich listov a
osvedčení svedčí. — Cena
spolu s návodom jedného
pôvodného polkilového ba-
lika je

koruna 1.

jednokilového väčšieho

koruna 1.8019 kilového baliko franco
posiela**Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.**

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch
križov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už pre mnohým prinavrátil
úplne zdravie, — o čom pôvodné
dokumentá svedčia. Pri riadnom
užívaní povyháňa akékoľvek ne-
duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho pri-
rodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej kor. 2.40
skl. s návodom je pôvodnej skl.

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNÉ

Karpatské zdravotné pilulky

vynažené a pripravené jedine JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom
v Malackách (prešporská stol.)

SÚ VZÁCNYM A LACNYM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapenaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému,
katarrhu, zouchnutiu žalúdka, vetrom, ávratu, boleniu hlavy,
zimnici, ziatej žile, výsypu, žltenci, bledacke a starým ot oreným
ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná že každý chudobný si ich kúpiť môže,
stojí totiž jedna škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci
6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňa-
žitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukážkou, tak zasielajú piluliek pošle
sa s vyplatením už poštového kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej
než balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u Jána Friedricha, lekárnika v Malackách,
v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky ča to falšované byvajú, prosím
tieto len u mňa kupovať.

Výťah z pod'akovani

Vefactený pane lekárník! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše
pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše
zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel boľast' v hlave a
teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.

V Častkove, 26. januára 1899.

Martin Sedláček.

Čtený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravot-
ných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočnú boľast' a mnoho som
utratil a ničim som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už
4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebeský dobráje
dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.

Vo Veľkej Bytči, 18. októbra 1898.

Ján Horák.

Blahorodý pane lekárník! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich
karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť
nemôžem, užívame ich celá rodina.

Štubňa, 9. augusta 1899.

Ján Pavoni, podnikateľ stavieb.

Vefactený pane lekárník! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich výtče-
ných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto,
lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky dá.

V Petrovci, Bácska 28. jan. 1900.

N. Cota, tesársk majsteržč. 1270.

Blahorodý pane lekárník! Uctive Vás prosím, ráčte mi zastáť obra-
tom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blaho-
darnejšieho lieku neznám proti zapenaniu a proti žalúdočnému katarrhu
rad Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.

V Sobotišti, 19. dec. 1899.

S úctou Ján Vrana, mlynár.

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý a pošlite m 1 balík
Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečený prajem Vám
mnoho zdravia. 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich
piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od
Nebo žiadate.

V Hriadku, 2. jan. 1900.

S úctou Adam Glauviz, v továrne na tannin.

„Svato-Antonská“ fabrika na kosy**zdarma****IV SOMOGY-SZILL**

Obranná známka ku komu sa majú posielat všetky dopisovania v z tahažúce sa na objednávanie kôš.

«Sohr Svato-Antonská»-kosa má nasledujúce výhody:

1. «Sohr Svato-Antonská»-kosa zhotovuje sa z najľahšej, rafinovanej, dvakrát hartovanej striebrooccele, pred odoslaním sa každá naklepe a vyprobovaná pri úplnej záruke odovzdá sa ho-podárskemu obecenstvu.
2. «Sohr Svato-Antonská»-kosa má tenulinkú klingu ale s tvrdou platňou, je veľmi zručná a má ostrie, ktoré se nevystříbi, najtrvdší lesný jačmeň práve tak ako aj to najrozčuchanejšie obilie snadno kosi.
3. «Sohr Svato-Antonská»-kosa po jednom natrení 200—250 krokov, po jednom naklepaní cez viac dní vytrvá a za 6—8 rokov ostane celky dobrá, kdežto s inou kosou dá sa sotvy za 1—2 roky s námahou a znojom pracovať.
4. «Sohr Svato-Antonská»-kosa je zrichtovaná k ruke kosca, netreba ju kováčovi dat, lebo ten ju môže zmäkčiť.
5. «Sohr Svato-Antonská»-kosa je najlepšia na svete a kto čo len raz pracoval takouto kosou, jakživ nechty inú do ruky.

Mnohé podakujúce uznávacie a objednávacie listy od odberateľov, ktoré sa vďačne hockomu môžu dať prečítať.

Cennik nech si každý žiada na dopisovanke.

Tlačou Stephaneuma. V Budapešti, VIII. Szentkirályi-utca 28/a.